حیثیت صوری‌سازی در اتاق چینی

آن‌چه که داشتم عرض می‌کردم و این تقسیم‌بندی را گفتم، برای این بود که بگویم در این فضا وقتی می‌خواهیم پیش برویم، اول باید با فهم جلو برویم، بعد هم اگر خوب فهمیدیم و مطلبی بود که ساده بود، به دیگران هم انتقال بدهیم. از چیزهایی که عرض من بود و اندازه فهم من بود و به آن سفارش می‌کنم، این است: حیف است ابزار آماده داشته باشیم، اما از آن استفاده نکنیم. زمانه‌ایی بود که بشر این ابزارهایی که ما داریم را نداشت و الآن ما داریم، اما آن طوری که باید از این ابزار استفاده کنیم، استفاده نمی‌کنیم. مثلاً وقتی شما بخواهید یک طناب را ببُرید، با زحمت و دندان آن را می‌کشید، می‌گویید این طناب تکه نمی‌شود. اما خُب کارد هم در کنار دستتان است. می‌گویید این کارد تیز هست، ببینید چه راحت می‌توانی ببُری! عرض من این است. حالا ببینیم داریم یا نداریم. این ادعای من است.

آن چه که در اتاق چینی عرض کردم، چه بود؟ بحث ما هم از اینجا شروع شد؛ گفتم اتاق چینی با بحث‌های دارایوس تفاوت می‌کند، به این خاطر که او بیشتر با رنگ فلسفه، هوش مصنوعی را نقد کرده است. هرچند اتاق چینی هم به بحث‌های متافیزیکی و فلسفی منجر می‌شود و اصلاً هیچ بحثی نیست که شما مطرح کنید مگر اینکه پیرایه‌هایی از بحث‌های متافیزیکی و فلسفی داشته باشد. اما اتاق چینی یک حیثی دارد که آن حیثش روی همه مبانی فلسفی و روی همه چیزهایی که بشر می‌فهمد، مشترک است؛ ما می‌خواهیم از این استفاده کنیم. می‌خواهیم در آن، یک چیزی را نشان بدهیم و بگوییم این حیث اتاق چینی دیگر بند به زبان چینی یا به بازی‌های ذهنی نیست که بگوییم حالا چه کسی آمد و اتاق درست کرد و ... . اصلاً منظور من این‌ها نیست. بلکه در خود اتاق چینی جوهره اصلی‌ای هست که آن مهم است و می‌خواهیم این را بیرون بکشیم. لذا با مثال‌های متعددی آن را جدا کردم. آن حیث را بیرون آوردم آن حیث چه چیزی بود؟ آن مسأله خیلی اهمیت دارد؛ در مباحث‌های قبلی هم عرض کردم؛ صوری‌سازی محض.

یکی از ضعف‌هایی که در منطق هست، این است که متأسفانه از صوری‌سازی محض شروع نشد. در قرن بیستم، صوری‌سازی شد اما از صوری‌سازی محض شروع نشد. اتاق چینی به هر کسی –هر فیلسوف، هر بچه و عوام و خواص- به راحتی صوری‌سازی محض را نشان می‌دهد. یعنی نشان می‌دهد که شما می‌توانید یک زبان داشته باشید، یک زبانی که زبان صوری محض است؛ یعنی سر سوزنی معنا در آن دخالت ندارد؛ چند نماد با قواعد کاربرد؛ قواعد کاربردند، نه قواعدی که دوباره برای آن، معانی را درک کنیم؛ این خیلی مهم است. یعنی اتاق چینی دارد به ما کار آن بچه را یاد می‌دهد. در مورد بچه چه عرض کردم؟ گفتم حتی می‌توانید با بچه حرف نزنید، بلکه با علامات به او نشان بدهید؛ با زبان بین‌المللی بگویید شما این نمادها را ببین؛ وقتی این دو نماد را دیدی که بین آن‌ها علامت ضرب است، این کار را بکن. اصلاً نمی‌دانند ضرب چیست؛ فقط با چشمش علامت را دیده. وقتی بعدش مساوی دیدی، نماد اول و دوم را در جدولی که می‌بینی پیدا کن؛ جدول را هم تنها با چشمش می‌بینند؛ وقتی پیدا کردی انگشتت را روی عدد اول بگذار و انگشت دیگرت را روی عدد دوم بگذار، و بعد یک انگشت را مستقیم پایین بیاور و دیگری را افقی بکش، ببین دو انگشتت کجا به هم می‌رسد. آن نمادی که آن جا است را بردار و مقابل علامت مساوی بگذار. ببینید شما با علامت، تنها یک کارکرد به او یاد داده‌اید، نه معنا. می‌گویید این کار را بکن. این را که می‌بینی،

انگشتت را اینجا و آن جا بگذار و جلو ببر، به آن خانه‌ای که رسیدی، نامش را در اینجا بگذار. این کافی است. این یعنی یک نظام، یک زبان و یک سیستم صوری محض. سیستم صوری یعنی فقط نماد است و این نماد دلالت بر هیچ معنایی ندارد و با هیچ معنایی جوش نخورده است. در ذهن این بچه آن علامت ضرب با معنای عمل ریاضی، جوش نخورده است و آن یکی و دویی که می‌بینند را بلد نیست، چون اصلاً عدد را بلد نیست. او نمی فهمد این سه است یا چهار است.

نمی‌دانم آن مقاله را دیدی یا نه؛ چند سؤال در مورد این صوری‌سازی بود که ضعیف شروع شده. علی ای حال اتاق چینی این است و بسیار مهم است. یعنی دارد به ما نشان می‌دهد که در سطح ماشین، درجایی‌که سخت‌افزار کار خودش را به‌عنوان ماشین تورینگ انجام می‌دهد، و آن هم نمادهایی قراردادی است... - که بعداً انواع نمادها را بررسی می‌کنیم در فضای دیجیتال من از بیت شروع کردم چون می‌خواهم همین را نشان بدهم - در فضای کامپیوتر دیجیتال و درجایی‌که ده(head) ماشین تورینگ رفت‌وبرگشت می‌کند، آن جا سر و کار شما تنها با سیستم صوری محض است نسبت به خود آن عملیات. در آن جا اصلاً چیزی نیست، جز همین معنا. این بسیار مهم است. لذا اتاق چینی از این نظر پیروز است. به اینجا هیچ کسی نمی‌تواند اشکال کند. لذا کسانی هم که خواسته‌اند جواب او را بدهند به مباحث دیگری رفته‌اند و ادامه داده‌اند. این سطح آن بسیار مهم است که به آن می‌رسیم.

بازبینی #3
ایجاد شده 27 مارس 2024 20:37:38 ظهر ... .
به روزرسانی شده 5 فوریه 2025 16:08:30 ظهر ... .